

Sygn. akt III AUa 1591/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 marca 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu Wydział III

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Pauter
Sędziowie:	SSA Stanisława Kubica (spr.) SSA Barbara Staśkiewicz
Protokolant:	Adrianna Szymanowska

po rozpoznaniu w dniu 14 marca 2012 r. we Wrocławiu

sprawy z wniosku S. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o emeryturę

na skutek apelacji S. K.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

z dnia 28 września 2011 r. sygn. akt V U 565/11

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Wnioskodawca S. K. w odwołaniu od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 4 marca 2011 roku odmawiającej mu prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych, domagał się jej zmiany w kierunku przyznania prawa do spornego świadczenia poprzez zaliczenie do pracy w warunkach szczególnych wymienionych w odwołaniu okresów.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie z uwagi na brak podstaw prawnych do jego uwzględnienia.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

S. K. urodził się (...). Na dzień 1 stycznia 1999 roku wykazał 29 lat i 7 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Wnioskodawca nie przystąpił do OFE i nie pozostaje w stosunku pracy, który rozwiązał w dniu 30 listopada 1999

roku. Wnioskodawca w okresie od 6 maja 1969 roku do 13 kwietnia 1973 roku był zatrudniony w (...) – stacji M. na stanowisku zwrotniczego, przy czym w okresie od 20 kwietnia 1971 roku do 13 kwietnia 1973 roku odbywał zasadniczą służbę wojskową. Od 26 listopada 1974 roku do 17 grudnia 1974 roku wnioskodawca był zatrudniony w Zakładach (...) w P. na stanowisku maszynisty urządzeń do odwadniania koncentratu. W okresie tym wnioskodawca pracował przy załadunku i rozładunku wagonów z kruszywem. Pracował przy zbieraniu kruszywa, które spadło z taśmy. Pracował także przy czyszczeniu kanałów. W okresie od 30 grudnia 1975 roku do 22 stycznia 1977 roku S. K. był zatrudniony we (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym (...) we W. na stanowisku robotnika transportowego. Wnioskodawca przez około pół roku pracował przy zgrzewaniu i wiązaniu zbrojenia, później został przeniesiony do pracy na stanowisku robotnika transportowego przy rozładunku i załadunku kruszywa, cementu, stali na wagony i samochody. Wnioskodawca od 24 stycznia 1977 roku do 10 lutego 1982 roku był zatrudniony w Kombinacie Budowlanym w J., w tym: od 24 stycznia 1977 roku do 25 maja 1980 roku był zatrudniony na stanowisku betoniarza – zbrojarza i wykonywał prace związane z zalewaniem betonem zbrojeń do elementów budowlanych; od 26 maja 1980 roku do 27 kwietnia 1981 roku był zatrudniony na stanowisku stolarza; od 28 kwietnia 1981 roku do 10 lutego 1982 roku był zatrudniony na stanowisku pomocnika palacza i pracował przy załadunku miazgi węglowej na taśmę, który następnie był transportowany do pieców służących do podgrzewania elementów budowlanych. W okresie od 11 lutego 1982 roku do 31 grudnia 1983 roku wnioskodawca był zatrudniony w W. Zakładach (...) w W. na stanowisku uciągacza wapna. Od 1 stycznia 1984 roku do 15 lipca 1986 roku ubezpieczony był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Budownictwa Rolniczego w J. na stanowisku zbrojarza. W okresie tym wykonywał zbrojenia przy budowie elementów służących do budowy domów. Ponadto, wykonywał zbrojenia pod kręgi do budowy studni, pracował przy zalewaniu płyty betonem. Wnioskodawca w okresie od 17 lipca 1986 roku do 25 maja 1991 roku był zatrudniony w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej im. A. M. w J. na stanowisku zbrojarza. W okresie tym był członkiem powyższej Spółdzielni. W okresie od 1 września 1997 roku do 28 lutego 1998 roku S. K. był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa Miejskiego Sp. z o.o. w J. na stanowisku robotnika drogowego – brukarza i pracował przy zalewaniu betonem drogi wewnętrznej na terenie szpitala w J.. Pracował także przy układaniu krawężników przy drodze. Od 5 marca 1998 roku do 30 listopada 1999 roku ubezpieczony był zatrudniony w (...) Sp. z o.o. w J. na stanowisku robotnika placowego, hakowego – Zakład (...). W okresie tym wykonywał prace przy zalewaniu betonem i wykonywaniu dróg, przy układaniu chodników i krawężników, a także przy zbrojeniu płyt stropowych, rozładunku i załadunku tych materiałów. W dniu 16 lutego 2011 roku ubezpieczony złożył wniosek o przyznanie mu prawa do emerytury. Decyzją z dnia 4 marca 2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił wnioskodawcy S. K. prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że ubezpieczony nie osiągnął wymaganego wieku emerytalnego, nadto udowodnił 3 lata, 10 miesięcy i 3 dni takiej pracy, wobec wymaganych 15 lat. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. uznał wnioskodawcy za pracę w warunkach szczególnych okresy zatrudnienia w: od 6 maja 1969 roku do 19 kwietnia 1971 roku w (...) – stacji M.; od 11 lutego 1982 roku do 31 grudnia 1983 roku w Zakładach (...). Organ rentowy nie uznał wnioskodawcy za pracę w warunkach szczególnych okresów zatrudnienia: od 26 listopada 1974 roku do 17 grudnia 1974 roku w (...) S.A. w P. na podstawie świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 12 września 2000 roku, ponieważ nie określono wykazu, działu i pozycji, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze; od 30 grudnia 1975 roku do 22 stycznia 1977 roku we (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym (...) we W. na podstawie zaświadczenia wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 18 października 2000 roku, ponieważ w/w zaświadczenie zostało wystawione przez archiwum; od 24 stycznia 1977 roku do 25 maja 1980 roku w Kombinacie Budowlanym w J. na podstawie świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 15 grudnia 1999 roku, ponieważ nie określono wykazu, działu i pozycji zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz nie wskazano właściwego punktu zgodnie z zarządzeniem resortowym odnośnie stanowiska; od 28 kwietnia 1981 roku do 10 lutego 1982 roku w Kombinacie Budowlanym w J. na podstawie świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 20 listopada 2001 roku, ponieważ nie określono wykazu, działu i pozycji, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze; od 17 lipca 1986 roku do 25 maja 1991 roku w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w J., ponieważ wnioskodawca nie był pracownikiem zatrudnionym na umowę

o pracę, tylko był członkiem spółdzielni; od 1 września 1997 roku do 28 lutego 1998 roku w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa Miejskiego w J. na podstawie świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 31 maja 2001 roku, ponieważ nie określono wykazu, działu i pozycji, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze; od 5 marca 1998 roku do 30 listopada 1999 roku w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa Miejskiego w J. na podstawie świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 22 listopada 2001 roku, ponieważ nie określono wykazu, działu i pozycji, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz stanowisko „robotnik placowy, hakowy na oddziale będącym w ruchu” nie figuruje w powołanym zarządzeniu branżowym. Okres zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Budownictwa Rolniczego w J. od 1 stycznia 1984 roku do 15 lipca 1986 roku nie był przez organ rentowy rozpatrywany jako praca w warunkach szczególnych ze względu na brak dokumentu potwierdzającego wykonywanie pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy wyrokiem z dnia 28 września 2011 roku oddala odwołanie wnioskodawcy.

W uzasadnieniu do wyroku Sąd Okręgowy wskazał, iż podzielił stanowisko organu rentowego, że wnioskodawca nie udowodnił 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Zdaniem Sądu Okręgowego jak wynika z wyjaśnień ubezpieczonego oraz świadectwa pracy z dnia 27 maja 1991 roku i świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 16 grudnia 1999 roku, S. K. w okresie od 17 lipca 1986 roku do 25 maja 1991 roku był zatrudniony w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w J. na stanowisku zbrojarza. Wnioskodawca we wskazanych okresach był członkiem tej spółdzielni, co jednoznacznie wynika z jego wyjaśnień, a także z powołanego wyżej świadectwa pracy z dnia 27 lipca 1991 roku. Wnioskodawca nie posiadał natomiast w tamtym okresie statusu pracownika. Zauważyć należy, że praca w charakterze członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej nie daje prawa do przejścia na emeryturę w wieku niższym niż podstawowy wiek emerytalny z uwagi na zatrudnienie w szczególnych warunkach, o których mowa w art. 32 ustawy emerytalnej. Z jednoznacznego brzmienia powołanego przepisu wynika, iż przepisy art. 32 ustawy emerytalnej obejmują pracę wykonywaną w ramach stosunku pracy, a nie stosunku członkostwa w spółdzielni. Wobec powyższego, nawet w sytuacji, gdy praca wykonywana przez wnioskodawcę we wskazanym okresie odpowiadałaby pracom w warunkach szczególnych, wymienionym w wykazie A, będącym załącznikiem do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, okres zatrudnienia wnioskodawcy w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w J., nie mógłby zostać zaliczony do stażu pracy w warunkach szczególnych, uprawniającego do wcześniejszej emerytury zgodnie z powołanymi wyżej przepisami, bowiem praca wykonywana przez ubezpieczonego w okresie od 17 lipca 1986 roku do 25 maja 1991 roku nie była wykonywana na podstawie stosunku pracy, lecz w ramach członkostwa wnioskodawcy w spółdzielni produkcyjnej. W świetle powyższego, wnioskodawca nie nabędzie prawa do wcześniejszej emerytury nawet w razie uznania pozostałych wskazywanych w odwołaniu okresów zatrudnienia za pracę w warunkach szczególnych. Udowodniany przez wnioskodawcę staż pracy (z wyłączeniem okresu zatrudnienia w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej) jest bowiem krótszy niż wymagany 15-letni okres pracy w warunkach szczególnych, a zatem jest on niewystarczający do przyznaniażądanego świadczenia.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł wnioskodawca, który zaskarżając wyrok w całości zarzucił mu błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku poprzez ustalenie, iż wnioskodawca nie posiada wymaganego 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych podczas, gdy prawidłowe ustalenie stanu faktycznego prowadzi do wniosku, iż wnioskodawca posiada ponad 17-letni okres pracy w warunkach szczególnych. Wskazując na powyższe zarzuty wnioskodawca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie odwołania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego Sąd I instancji zgromadził w sprawie wystarczający materiał dowodowy, a jego ocena nie narusza granic zastrzeżonych dla swobodnej oceny materiału dowodowego (art. 233 § 1 kpc). Wbrew zarzutom podnoszonym w apelacji Sąd I instancji wydał trafne rozstrzygnięcie znajdujące uzasadnienie w całokształcie sprawy oraz treści obowiązujących przepisów, a Sąd Apelacyjny aprobując w pełni te ustalenia przyjmuje je za własne bez potrzeby szczegółowego ich przytaczania.

W przedmiotowej sprawie sporne pozostawało czy wnioskodawca spełnił przesłanki uprawniające go do uzyskania prawa do wcześniejszej emerytury.

Zgodnie z treścią przepisu art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004, Nr 39, poz. 353 z późn. zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli: 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27. Natomiast w myśl przepisu ust. 2 emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem. Dyspozycja przepisu § 4 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku, Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) stanowi pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn, ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Poza sporem pozostawało, iż wnioskodawca posiada wymagany przepisem dwudziestopięcioletni okres składkowy i nieskładkowy, ukończył wiek 60 lat oraz nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego. Istotą sporu było ustalenie czy wnioskodawca posiada 15-letni okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Reguły dowodzenia w procesie cywilnym (art. 232 kpc) zobowiązują strony do wskazywania dowodów, z których wywodzą one skutki prawne. Zasada ta znajduje zastosowanie również w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, których przedmiotem są odwołania ubezpieczonych od decyzji organów rentowych. Oznacza to, iż w rozpoznawanej sprawie to wnioskodawca winien wykazać, iż spełnia przesłanki do otrzymania świadczenia emerytalnego na podstawie art. 32 ust. 1 ustawy.

W tym zakresie Sąd Apelacyjny podzielił pogląd Sądu Okręgowego, iż wnioskodawca nie wykazał 15-letniego okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych. Jak słusznie zauważył Sąd Okręgowy okres pracy wnioskodawcy w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w J. w okresie od 17 lipca 1986 roku do 25 maja 1991 roku na stanowisku zbrojarza nie może zostać uznany za pracę w warunkach szczególnych, albowiem wnioskodawca nie był zatrudniony na podstawie stosunku pracy. Jak wynika z materiału dowodowego w sprawie w szczególności świadectwa pracy z 27 maja 1991 roku wnioskodawca wykonywał prace jako członek spółdzielni i nie był zatrudniony na podstawie umowy o pracę. Regulacja dotycząca przyznawania prawa do wcześniejszej emerytury przesądza, iż za pracę w warunkach szczególnych może być uznane jedynie zatrudnienie na podstawie stosunku pracy. Uprawnień do wcześniejszej emerytury nie daje natomiast praca w charakterze członka spółdzielni. Podobny pogląd wyraził Sąd Najwyższy, który w uznał, iż praca w charakterze członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej nie daje prawa do przejścia na emeryturę w wieku niższym niż podstawowy wiek emerytalny z uwagi na zatrudnienie w szczególnych warunkach, o których mowa w art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2005 roku, sygn. akt I UK 142/04, opubl. OSNP 2005/17/272). Wobec tego nie sposób wliczyć wnioskodawcy wskazane okresy do okresu pracy w warunkach szczególnych. Tym samym nie sposób uznać, iż wnioskodawca posiada 15-letni okres pracy w warunkach szczególnych. Nawet przy uznaniu, iż wszystkie pozostałe okresy pracy wnioskodawcy o których uznanie za pracę w warunkach szczególnych wnioskował wnioskodawca są okresami pracy w warunkach szczególnych,

wnioskodawca legitymuje się jedynie 14 latami 9 miesiącami i 17 dniami pracy w warunkach szczególnych co prowadzi do wniosku, iż brak jest mu 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych.

Niespełnienie wskazanej przesłanki 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych wystarczy do uznania, iż wnioskodawca nie jest uprawniony do uzyskania prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy emerytalnej.

Sąd Apelacyjny w pełni zgadza się z ustaleniami dokonanyymi przez Sąd I instancji. Sąd Okręgowy słusznie uznał, iż decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych odmawiająca wnioskodawcy prawa do wcześniejszej emerytury jest prawidłowa i zgodna z obowiązującymi przepisami prawa.

Z wymienionych względów Sąd Apelacyjny orzekł o oddaleniu apelacji na podstawie art. 385 kpc.

R.S.